

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

Lišt slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of Mar. 3, 1879

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 265. — ŠTEV. 265.

NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 11, 1927. — PETEK, 11. NOVEMBRA 1927.

VOLUME XXXV — LETNIK XXXV

Stavkarjem odvzeta pravica zborovanja.

KRVAVI SPOPADI MED ŠTRAJKARJI IN POLICIJO

Državna policija je razbila stavkarska zborovanja v Coloradu. — Vsa sredstva so uporabili proti stavkarjem. — Socijalisti zmagali v Reading, Pa. — Kontrola nad mestom v njih rokah.

DENVER, Colo., 10. novembra. — Državna policija je potrudila včeraj v močnih oddelkih po stavkarskem ozemlju v očitnem namenu, da prepreči vsa zborovanja stavkajočih premogarjev.

Pod poveljstvom majorja Williama Howells so vprizorili včeraj državni policisti napad na nek o stavkarsko zborovanje v Walsenburg okraju ter skušali zborovanje razbiti.

Stavkarji pa so se postavili po robu, pri čemur je bili major Howells zadet na glavo z opeko ter je bilo ranjenih pet nadaljnjih policistov. Dva stavkarja sta dobila težke poškodbe v boju s policijo.

Policisti so dobili ojačenja ter končno razbili zborovanje, pri čemur je bilo ranjenih nadaljno število stavkarjev.

Ječe v Walsenburgu in tudi v Pueblu, v katerih so zaprti stavkarji, so zastrašene od močnih policijskih oddelkov.

Petsto stavkarjev je dospelo v Pueblo, a le z namenom, da dvignejo protest proti aretaciji in pridržanju njih voditeljev.

Nobenega namena niso kazali, da se poslužijo sile, a oblasti so v zvezi s kapitalističnim časopisjem skušale ustrahovati občinstvo s trditvijo, da namestijo stavkarji nasilna dejanja. Šerif je že najel in zaprisegel 250 pomožnih šerifov. Opremil jih je tudi s puškami. Vsako osebo, ki se približa jetnišnici na razdaljo dveh blokov, se ustavi ter natančno izpraša.

READING, Pa., 10. novembra. — Reading je postal predvčerajšnjim popolnoma socijalističen vsled najbolj značilne zmage stranke izza zmage v Milwaukee pred več leti. Socijalistični val je pomenjal velikansko presenečenje za voditelje obeh starih strank. Reading bo vsled tega tekom prihodnjih štirih let popolnoma kontroliran od socijalistov.

Mesto je imelo 26,000 registriranih volilcev in od teh je dobil Henry Stump, socijalistični kandidat za mesto župana, skoro polovico. Ostalo število glasov je bilo razdeljeno med demokratičnega in republikanskega kandidata.

Socijalisti bodo imeli popolno kontrolo nad občinsko vlado. Stump bo prvi tukajšnji župan, ki bo deležen povišanja plače od \$3500 na \$4800 na leto. Tozadevno povišanje plače je bilo odobreno pred dvema leti.

Socijalistično zmago pripisujejo temeljiti organizaciji in napadu socijalistične stranke na sedanjo občinsko administracijo radi njene razsipnosti.

Ko mu je bila izvolitev zagotovljena, je izdal bodoči župan Stump ugotovilo, v katerem je rekel:

— Mi se bomo borili, da napravimo bodočnost svetlejšo za moške in ženske delavskega razreda.

Mr. Stump je bil rojen v Readingu pred sedem in štiridesetimi leti. Naučil se je obrti izdelovalca smodk ter je delal kot tak do pred desetimi leti, ko je postal trgovski upravitelj nekega krajevnega delavskega lista. Tri leta pozneje je pomagal organizirati neko tiskarsko kompanijo, koje predsednik je od tedaj naprej.

Protectorat nad Nicaragu.

WASHINGTON, D. C., 10. nov. — V tvmi v Nicaragvi v prihodnjem V državnem departmentu se je letu bo posodila ameriška vlada včeraj potrdilo, da so sklenile Nicaragvi dva milijona dolarjev. Združene države proglasile popolni protectorat nad Nicaragvo. Izjilo v znesku \$20,000,000. Ameriška vlada bo sedanja diktatura mornarstva v kontrolni namenu finančno diktatura. S tem bo vanega kralja v Nicaragvi.

OSVETNA JUSTICA HORTHY-JA

Proglase so bile razsodbe proti komunistom na Madžarskem. Štirje voditelji s o bih obsojeni na osemnajst let in pol ječe.

BUDIMPEŠTA, Madžarska, 10. novembra. — V komunističnem procesu Horthyjevega režima proti Szoltan Szanto in devet in petdeset nadaljnim komunistom se je včeraj proglasilo razsodbe. Na temelju obdolžbe, da se je zarotil za strmoglavljenje vlade, je bil obsojen Szanto na osem let in pol ječe, Štefan Vagi na štiri leta in pol ječe, Levi Pohl na tri leta in pol ter S. Erevny na dve leti ječe. Šest in štirideset nadaljnih obtoženih je dobilo kazni do dvajsetih mesecev, dočim je bilo deset oproščeno. Jetniki so sprejeli sodbu z vzklikom: — Visoko naj živi diktatura proletariata!

Szanto pa je vzkliknil: — Vj lahko izrečete sodbu nam mano, a svet bo sočil vas. Radi omalovaževanja sodišča je dobil vsak jetnik dodatno kazen petih dni v temnem samotnem zaporu.

Pogosto je dal predsedujoči sodnik duška svoji jezi nad obnašanjem obtoženih že tekom procesa. Tekom včerajšnje razprave je spomnil Szanto svoje soočitve na deseto obletnico boljševiške revolucije, ker je vzbudilo vihar odobravanja in javni sodni dvorani. Kraval je bil tako močan, da so sodniški služabniki planili v dvorano ter je sodnik zakričal na obtožene: — Kdo vam je dal pravico kritični na tak podoben način?

Že enkrat poprej se je sodnik tako razjaval, da so se vsi bali, da ga bo zadela kap in je bila vsled tega obravnava prekinjena za en dan.

Oblasti so pomagale butlegarjem.

ACOMA, Wash., 10. novembra. V procesu proti šerifu Gibson in 36 nadaljnim obtoženim, med katerimi je več pomožnih šerifov so izpovedale včeraj priče za obtožbo, da se je spravilo na tisoče zabojev "banded" žganja pod varstvom pomožnih šerifov v Aberdeen, Wash. in da so izdelovalci žganja proti plačilu enega dolarja za galon proizvedli na tisoče galon žganja.

Sprejem prchobicije na Madžarskem.

V velikem presenečenju lastne dežele in zunanje sveta je sprejel včeraj madžarski parlament postavbo, ki prspoveduje prodajo in to čenje opojnih pijače na mlade osebe v starosti manj kot 18 let. Glasovanje je pokazalo veliko večino, čeprav se je voditelj vladne stranke, Anton Klein, s podporo Bethlena, bori proti postatci. potem ko je minister za javno dobrodelnost razkril žalostno sliko te dokazal, da prihaja v nižnjah od 50 do 60 odstotkov otrok pijanih v šole. Vsled tega uspeha se je vložilo in sprejelo, od delavskih zastopnikov podpirano resolucijo, na temelju katere mora izdelati vlada osnutek zakona, ki bo prepovedal vse točenje alkohola od sobote opoldne do ponedeljka zjutraj.

BALDWIN JE UPAPOLN GLEDE POLITIČNEGA POLOŽAJA

Angleški ministrski predsednik je upapoln glede svetovnih izgledov. — Pohvalil je Brianda in Stresemanna kot največja pospešitelja miru. — Oljčno vejico je ponudil tudi Rusiji ter pojasnil Indiji tamošnje angleške cilje.

LONDON, Anglija, 10. novembra. — Največji kredit za pospešenje miru v Evropi tekom zadnjih petih let je treba dati zunanijima ministroma Francije in Nemčije, — je izjavil včeraj ministrski predsednik Baldwin v svojem letnem nagovoru v občinski hiši, ob priliki nastopa urada novega londonskega župana.

Anglija je imela delež pri stvarjenju boljšega mednarodnega duha ter je lahko ponosna na ta delež, — je rekel, — a nadaljeval, da so bila prizadevanja, pogum in vizija Brianda in dr. Stresemanna v tako veliki meri odgovorna za to napredovanje proč od vojne in sovraštva, da bi morali vzgled teh dveh posnemati državniiki balkanske, centralne in istočne Evrope, kjer obstajajo še vedno nezarne točke za evropski mir.

Velik optimizem glede izgledov Anglije tako doma kot v inozemstvu je bil glavni znak govora Balwina, ki je videl le dva temna oblaka na mednarodnem obzorju. — Rusijo in Kitajsko. V notranjosti imperija samega je povdaril znamenje napredka v trgovini, tesnejšega prijateljstva med različnimi deli prebivalstva ter izgledov na bolj upapolne dneve samovlade Indije.

Baldwin je skušal zmanjšati nevarnosti eksplozij v Evropi in v zvezi s tem je pohvalil prav posebno prizadevanja francoskega in nemškega zunanjega ministra.

Ko zrem na današnji evropski položaj, — je rekel, — moram opaziti z globokim zadovoljstvom dobrodošlo izpremembo. Anglija, Francija, Nemčija in Italija, glavne predstaviteljice velikega včerajšnjega boja, so se sestale sedaj kot "tovarišice" v pospešenju stvari miru. Največji kredit za to pa je treba dati dalekovidnim voditeljima Francije in Nemčije, ki sta omogočila to zblizanje.

Baldwin je povedal nadalje svojim poslušalcem, da ne išče Anglija spora z Rusijo.

Oblika njih vlade ni naša zadeva, — je rekel glede Rusov. — Kadar bodo pripravljeni držati se navadnih dostojnosti mednarodnega občevanja ter se bodo vzdržali vmešavanja v naše notranje zadeve ter politike in intrig in sovražnosti, nas bodo našli pripravljene, da se sestanemo z njimi v duhu liberalnosti in dobre volje.

Obžaloval je, da se more znanovati nobenega izboljšanja v kitajskem položaju.

V sedanjem trenutku obstajajo na Kitajskem najmanj štiri samozvane vlade, ki se bore med seboj in če večje število vojskanih voditeljev, kojih vsaka igra na svojo lastno roko, — je rekel. — Bilo bi proti naši politiki nevarno, čeprav se je voditelj vladne stranke, Anton Klein, s podporo Bethlena, bori proti postatci. potem ko je minister za javno dobrodelnost razkril žalostno sliko te dokazal, da prihaja v nižnjah od 50 do 60 odstotkov otrok pijanih v šole. Vsled tega uspeha se je vložilo in sprejelo, od delavskih zastopnikov podpirano resolucijo, na temelju katere mora izdelati vlada osnutek zakona, ki bo prepovedal vse točenje alkohola od sobote opoldne do ponedeljka zjutraj.

Desti prostora v svojem govoru pa je posretil Baldwin Indiji. Zagotovil je narodu Indije, da ni problem vsega tujega gospodarstva nad njim, temveč obsega korakov katere naj stori parlament, da napravi Indijce "gospodarje njih lastnih usod".

PROCES PROTI FALLU IN SINCLAIRJU

Ravnatelj enega Sinclairjevih podjetij ni hotel podati nobene izjave. Burnsom detektivom so dajali navodila v Mayflower hotelu.

WASHINGTON, D. C., 10. nov. Sheldon Clark iz Chicaga, podpredsednik Sinclair Refining Co. je odklonil včeraj svojo izpoved tekom preskave, katero je vprizorila veleporota glede uplivanja na porotnike tekom Fall-Sinclair procesa od strani Burnsovih detektivov. Danes bo še enkrat pozvan, naj odgovori na gotova vprašanja, ki so bila predložena tudi Henry Mason Dayu nadaljnemu Sinclairjevemu petrolejskemu ravnatelju in na katera tudi slednji ni hotel odgovoriti z izjavo, da bi se s tem obremenil.

Glavni uradnik Sinclairja, Harry Jeffrey, ki bi moral včeraj nastopiti pred veliko poroto, na temelu pozivnice, ni prišel k razpravi. Storilo se je korake, da se za danes zagotovi njegov nastop pred veliko poroto.

Burnsovi detektivki, ki so včeraj pričali pred veliko poroto, so izpovedali zlede nekega zborovanja na večer 22. oktobra v Mayflower hotelu, kjer sta se nastanila Sinclair in Day. Na tem zborovanju se je dal detektivom navodila, kako morajo obdelovati porotnike.

Citajte detektivsko povest: "Hudičeva noga" v Slov.-Amer. Koledarju

SPLETKE NA ROMUNSKEM

Bratianu zahteva še večje polnomocni. — Uvedel je predlogo, ki naj bi še bolj omejila pravice prostega govora in časopisja. — Poljaki poročajo, da dezertirajo številni romunski vojaki ter beže na mejo.

BUKAREŠTA, Romunska, 10. novembra. — Ministrski predsednik Bratianu nadaljuje s svojo kampanjo proti časopisju dezele. Včeraj je vložil v parlamentu predlogo, ki bo še nadalje omejevala časopisje in perijodične liste, ki izhajajo na Romunskem.

Predloga, ki je za obrambo države, javnega reda in monarhije, določa kazni in globe za vsakega, ki bi z besedo ali pisanjem ali kakimi drugimi sredstvi skušal pospešiti upor proti postavni uveljavljenim oblastim ali postaviti sedanje vlade. Predloga daje državi polnomoč, da obsodi kršilce na pet let ječe, izgubo državljanstvih pravic ter globe do 100,000 lejev.

Novo predlogo je vložil Bratianu tekom včerajšnje popoldanske seje, takoj po včerajšnjem poglasenju kabinetnega povelja, s katerim se je zopet uveljavilo cenzuro nad vsim časopisjem, ki izhaja po celi deželi. To je najstrožja številnih cenzur, ki so bile uveljavljene na Romunskem v zadnjih letih ter se pričakuje, da bo zatrla vse javne napade na one, ki imajo sedaj v rokah vrhovno moč.

Odredba je napravila velik utis na opozicijske stranke, ki smatrajo to odredbo za orožje Bratianu, s katerim hoče zatreti gibanje proti njegovi vladi, katero bi mogoče poskusil narodni kongres Narodne kmečke stranke v Alba Julia, ki bo odprt dne 20. novembra. Opozicijski voditelji bodo napadli predlogo tekom drugega čitanja proti koncu tega tedna.

Nezaposleni premogarji korakajo proti Londonu.

NEWPORT, Monmouthshire, 10. novembra. — Armada nezaposlenih delavcev se je pričela včeraj pomikati naprej, da predložijo parlamentu svojo peticijo. A. J. Cook, tajnik premogarske federacije, ki je rekrutiral to armado, je bil zadržan v Londonu. S popevane pesmi in sredi burnega zdraviljanja, se je pričel pomikati sprevod, z banderami in rdečimi zastavami na čelu. Na enem teh bander je bilo zapisano: — Naprej proti Londonu, sedeža naših zadržanih! — Mi zahtevamo kruha za naše tovariše! Pravica za premogarje!

Na tisoče nezaposlenih se je prijavilo za odhod, a izbrali so jih le 250, ki bodo mogli premagati napore.

VELIKA PRATIKA

s kosci in miatiči

CENA 25c

50 pratik . . \$10.

Z naročilom pošljite znanke ali moneyorder na —

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt St., New York

Ne zamudite naročiti Slovensko - Amerikanski Koledar.

Seznam.

To je seznam, ki pokaže, koliko ameriškega ali kanadskega denarja nam je treba poslati, da poskrbimo v stari domovini izplačilo označenega zneska, bodisi v dinarjih ali lirah. Podatki so veljavni do preklica, ki se po potrebi objavi na tem mestu.

Ne dvomimo, da vam bo ta ponudba ugajala, posebno če, ako boste vplačevali svojo kredit in našo saneljivo ter točno potrebo.

Dinarji		Lire	
Din.	500 \$ 9.40	Lir	100 \$ 6.10
Din.	1,000 \$ 18.50	Lir	200 \$11.90
Din.	2,500 \$ 46.25	Lir	300 \$17.55
Din.	5,000 \$ 92.00	Lir	500 \$28.75
Din.	10,000 \$182.00	Lir	1000 \$56.50

Za pošiljanje, ki prejemajo Desettiso Dinarjev ali pa Dvatiso Lir dovoljujemo poseben znesek primeren popust.

Natančno po brzojavni plači brzojavno v naših listih čez tujotransakcije na stroške \$1.—

FRANK SAKSER STATE BANK
62 Cortlandt Street. Phone: CORTLANDT 6622 New York, N. Y.

Posebni podatki.

Priateljstvo za tujke. Čin ameriških dolarjev v Jugoslaviji in Italiji znaša kakor sledi: za \$25, ali manj znesek 75 centov; od \$25, naprej do \$200, po 3 cente od vsakega dolara. Za večje zneske po prijetnem dogovoru.

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakar, president. Louis Benadik, treasurer.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto volja list za Ameriko \$7.00
in Kanado \$6.00
Za pol leta \$3.50
Za tretje leta \$1.50

Subscription Yearly \$6.00.
Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pokljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivaličke naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

VISOKA NAPETOST NA RUMUNSKEM

Položaj na Rumunskem se je poostiril.

Bratianu je posegel po odpornih sredstvih proti preteči "karlistični" nevarnosti.

V noči od 24. do 25. oktobra je dal ujeti na madžarsko-romunski meji Karlovega kurirja, Manoilesea, prejšnjega finančnega državnega podtajnika v kabinetu Averesea. Pred petimi meseci je bil še mogočni državni tajnik, sedaj se je pa moral po bližje seznaniti z vojaškimi ječami.

Plen, katerega je napravil Bratianu, je treba smatrati izvanredno bogatim. Manoileseu je nosil seboj proklamacijo Karola na romunski narod in pozive na voditelje Avereseove in kmečke stranke, naj ugaldijo pot za povratak Karola na romunski prestol.

Če bi se šlo pri zadevi le za vprašanje, če naj Karol zasede prestol na mestu svojega šestletnega sina, bi po svetilu vlada Bratianu zadevi le majhno pozornost.

Sedanji položaj na Rumunskem pa daje stvari resen značaj.

Da je položaj nevaren za bojarsko kliko, združeno krog Bratianu, je razvidno iz okoliščine, da se stikata tukaj dve gibanji in da je diktatura bojarov ogrožena z dveh front.

Opirajoča se na vedno bolj naraščajoče kmečko gibanje in na številne kmečke upore, pripravlja narodna kmečka stranka odločilen udarec proti vladi Bratianu. Voditelji narodne kmečke stranke, ki so sami malomeščanski intelektualci, se namreč dobro zavedajo dejstva, da jim bo gibanje zrastle preko glav, če se ne bodo sedaj postavili na čelo mas.

Njih cilj je strmoglavljenje Bratianu in njegove klike.

Na mesto Bratianu naj bi prišel nato eden voditeljev kmečke stranke. Da dosepejo tem bolj sigurno na svoj cilj, so se voditelji narodne kmečke stranke združili sedaj s Karolom ter s kliko Averesea.

Jasno je, da nima proti temu Bratianova vlada na razpolago ničesar drugega kot armado. Vprašanje v tem boju je bilo za vlado le eventualno stališče armade v odločilnem trenutku.

Vzdržanje ali pogin diktature Bratianu sta koncem konce odvisna le od stališča armade. In ker se boji Bratianu, da ne bodo hoteli kmečki sinovi v armadi nastopiti proti kmetom, je pričel v Transilvaniji zbirati elitno četo, obstoječo večinoma le iz častnikov, podčastnikov in dijakov. Tako oborožen zre popolnoma mirno na konvercijo kmečke stranke, ki se bo v prihodnjih par dneh zbrala v mestu Alba Julia.

Zgodilo pa se je nekaj nepričakovanegega.

Bratianu je domneval, da bo Karol posegel vmes iz Pariza šele potem, ko bi bil uspešen poskus kmečke stranke, da se polasti vrhovne sile.

Naenkrat pa je moral zapaziti, da se je pričela razvijati fronta s povsem druge smeri.

Karol ni čakal na izid kmečkega kongresa, pač pa stopil s pomočjo svojih emisarjev v stik s častniškimi krogi ter pričel barantati z oficirskim zborom elitnega zbora v Transilvaniji.

Najmočnejša opora Bratianu se je pričela majati.

Skupina krog Averesea, fašistovsko krilo karolistov, je skušala prehiteti kmečki kongres ter udariti že v prihodnjih par dneh. Priprave za puč so bile že storjene, ko je Karol že izdelal načrt ter sklenil dogovore s častniki.

Aretacija Manoilesea in razkritje načrta pa more imeti za posledico le preložitve, ne pa uničenje odločilnega boja na Rumunskem.

Bojaki, spominjajte se nesrečnih slepcev ter darujte za Slapni Dom v Ljubljani!

Novice iz Slovenije.

Krvava bitka na pripravah za žganje.

V okolici Zagorja nad Kotredzem leži mala naselbina Čebine, kjer imajo podružnično cerkev. Te dni sa imeli tamkaj žganje, zato se je zbrala dan prej čebinska dekleta ter so pletia vence za okrašenje cerkvice. Pomagali so jim tudi nekateri bližnji fanti. Da ob takih prilikah ne manjka zabave, petja, šal in — pijače, se seveda razume po sebi.

Ko so bili vsi najbolj židane volje, sta prišla med "krancelarje" dva brata Cilenška, ravna kapkor smreka, močna kakor gora. Drugim fantom pa niso nič všeč, tekmeča. Namesto pozdrava ob prihodu, so jima razigrani fantje voščili z bogom in jima dejali, da nimata ničesar iskati med njimi. Komaj so to izrekli, sta jo že dobila dva najbolj glasna z gorjačo po glavi. Začela se je pravčita bitka.

Fantje so se razdelili v dva tabora, — vsak se je stienil v svoj kot, dekleta so sredi sobe klicala in jokala, tabora pa sta se začela bombardirati. Kar je bilo pri roki, vse je letelo na rasprotnike. Čim pa so dekleta zbežala z bojišča, so se fantje udarili z noži. Eden izmed Cilenškov je dobil v hrbet dva sunka z nožem. Med ostalimi pa je bilo tudi več ranjenih.

Domačin fantom se je končno posrečilo, da so izrinili oboje. Vita Cilenška na prosto. Zdaj šele sta bila Cilenška v ognju. V šupi sta našla vile in motiko. Oborožena z vilami in nožem sta jo mahnila nazaj. Ker pa so bila vrat zabarikadirana, sta splezala na okno. Vsak s svoje strani sta svažala fante z vilami. Kdor je prišel bližju, jo je kupil.

Bojni posvet v sobi zaprtih fantov Čebincev je v tem mučnem položaju sklenil, da se udarijo raje na prostem. Vzeli so kole, nože in polena in odprli vrata. Nastal je prizor domala tak, kakor ga je opisal Prešeren: Ko vrata se odpro, se vname boj — ne boj, mesarsko klanje!... Premoč je podrla oboje Cilenška na tla in fantje so ju drli z noži ter bobnali po obeh s kolei. Toda Cilenška se nista udala. Še na tleh ležeča sta zbadala z noži okrog sebe.

Posledice te vroče fantovske bitke so zelo občutne. Noži in kole so prizadeli razne rane v hrbtih, bedrih in ramah, oblike so neusmiljeno razklane. V strahu pred orožniki pa so se bojevitil fantje kmalu po končani bitki — pobotali. Vsi zdaj složno tajijo, da bi se bili obdelovali z noži in vilami. Pravijo, da je bilo samo malo "kloftanja".

Toda iz dekliskih ust, zaradi katerih se je prav za prav pričel prepri, se je razvedela resnica o poteku ljube borbe. In takoj bo sedaj sodišče reklo svojo besedo.

Nevaren ribji lov.

Slovensko ribarsko društvo v Ljubljani je izvedelo, da so nekateri fantje doma iz okolice Spodnjega Loga blizu postaje Sava pri Litiji, na opasen način uničevali ribe. V ribolovnem revirju št. 53 pa so z nevarnim strupom omamljali ribe in jih potem lovili. O hudih prijateljskih rib se vrše sedaj obširne proizvodbe. V interesu lovškega športa je, da se tak prestopki eksemplarično zatro.

Prodaja gradu Ponoviče.

Grad Ponoviče pri Litiji, ki je služil med vojno raznim vojaškim ustanovam, po vojni pa se je nahajala v njem ruska begunska kolonija, ki je imela tam tudi svojo gimnazijo, je ostal po preselitvi Rusov v Banat deloma prazen in ne dnošči sedanjim lastnikom — neki inozemski denarni družbi o njih dohodkov, ki so jih pričakovali. Radi tega je družba sklenila, da proda vsa posestva z gradom vred. Te dni sta posetila zastopnika angleškega in švedskega kapitala upravitelja Tomazina in si ogledala obširne komplekte. V interesu vsoga okoliša je, da bi prišel grad v podjetne roke. Ponoviče so namreč kakor nalašč ustvarjene za industrijo, ki bi zaposlila domače prebivalstvo.

DOPISI

Brooklyn, N. Y.

Podporno društvo sv. Jožefa je sklenilo, da bo imelo svojo prvo jesensko zabavo na Martinovo soboto 12. novembra v dverani Kluba J. P. D. na 98 Morgan Ave., Brooklyn, N. Y. Začetek bo ob 8. zvečer.

Igrala bo izvrstna godba, ki bo za plesalec vedno na razpolago. Izreban bo dragocen dobiček in maček v žaku.

Vabljeni ste vsi newyorški in brooklynski Slovenci. Odbor se trudi, da bo priredil veselo zabavo. Tudi za prigrizek in suha ora je vse preskrbljeno. Za obilo udeležbo se priporoča Odbor.

Clarksburgh, W. Va.

Pozdravljam vse urednike in Petra Zgago ter jim voščim veselo božično praznike. Res je, da je prezgodaj za to voščilo, toda do novega leta se ne bom več oglasil.

Delavske razmere so slabe. Sem ne svetujem nikomur hoditi. Če se bo kaj izpremenilo kar se mi pa zdi, da se do Božiča ne bo, bom pa sporočil.

Poslajte mi Družinsko Pratiško. Ignac Sedej.

MOHOR MLADIČ UMRL

Iz "Prosvete" posnemamo, da je dne 8. novembra zjutraj nepričakovano umrl Mohor Mladič, eden pijonirjev S. N. P. J.

Mohor Mladič je bil rojen 18. junija 1878 v Žužemberku. V Ameriko je prišel še mlad in takoj se je udeleževal v naprednih organizacijah v Chicagu. K društvu Slavija, št. 1 S. N. P. J. pristopil 24. aprila 1904 torej ob ustanovitvi S. N. P. J. in podpisal je tudi na edinstvenem charterju med ustanovitelji.

Obenem je bil član J. S. K. J., kjer je bil dolga leta tudi v glavnem odboru in član "Slovenije", ki spada k češki svobodomiselnosti. Isotako je bil s ustanovitelj in gl. odbornik S. S. P. Z.

Pokojniki zapuščca vdovo in petnajst otrok, ki so deloma tudi otroci njegovega pokojnega brata Franka, ko se je drugič pred okrog petimi leti poročil z njegovo vdovo. Dalje zapuščca štiri brate v Ameriki.

POŠTNI ZRAKOPLOV



"La Mina" ki prevaža pošto med Evr. državami in Kubo. Vsakipot prevede 400 funtov posem in malih zabojev.

To JE glede Helmar... osvoji po prvi poskušnji; ter utrdi dolgotrajno znanstvo.

Scenarite se s
HELMAR
Kraljico
izrednih cigaret



Zanimivosti iz Jugoslavije.

Drzen rop sredi Zagreba.

Hlica, najživahnjša zagrebška ulica, je bila pred kratkim pozorišče drznega roparskega napada. Neznani razbojnik je napadel petnajstletnega Ivana Korparja, ki je čuval stanovanje, dočim so njegovi roditelji šli na sprehod. Napadalec je dečka zvezal in mu z robeem zamašil usta potem pa preiskal stanovanje in odnesel kaseto, v kateri je bilo 11.000 Din ter dragocenosti v vrednosti več tisoč dinarjev.

Konj s kopitom ubil 5-letnega dečka.

V prekmurskih Bankovcih se je pripetila te dni težka nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. Petletni sinček posestnika Fr. Lukača se je v hlevu igral ter se približal konjen. Nenadoma je konj udaril s kopitom in zadell dečka s tako silo v glavo, da mu je zdrobil lobanjo. Deček se je mrtev zgrudil na tla.

Srednja tehnična šola v Sarajevu.

Na srednji tehnični šoli v Sarajevu, oddelek za lesno industrijo potrebuje strokovne učne moči zlasti za gradbeno in šumsko stroko. Prošnje, opremljene v smislu člena 12. uradniškega zakona, naj se predložijo ministrstvu trgovine in industrije, oddelek za strokovne šole.

Novo dognani zločini Prpičeve tolpe.

Preiskovalni sodnik, ki vodi v Zagrebu preiskavo proti Prpiču Malemu, je ugotovil razen dosejaj znanih zločinov te tolpe naknadno še, da je tolpa, izvedla osem vlomov, 5 razbojstev, 2 navadna umora, 2 roparska umora in 1 poskus razbojstva.

Strasna smrt na železniškem tiru.

Ko je pred kratkim zjutraj prihajal iz Zagreba osebni vlak na Sušak, se je trgovec Fran Rahendič podal na bližnjo postajo pri sv. Ani, ter se vrغل pod lokomotivo. Ker strojevodja vlaka ni mogel pravočasno ustaviti, so kolesa odrezala Rahendiču glavo ter ga grozno razmesarila. Vzrok samomora ni znan. Pokojni Rahendič je bil soliden človek. Njegova smrt je v krogi, ki so ga poznali, povzročila veliko senzacijo.

Komunistična tajna tiskarna.

Po informacijah pri beograjski politični komisiji je bilo — kakor je bilo že poročano — zasačenih pri tajnem zborovanju 10 komunistov. Med aretirani sta dva Srbijanca, ostali pa so iz pečanskih krajev. Osnovali so odbor za Beograd, ki pa je sedaj polnoštevilno pod ključem. Imeli so svojo ročno tiskarno, v kateri se je tiskal tudi "Mladi boljševik".

Velika nevihta v Primorju.

Te dni je na gornjem Jadranu divjala silna nevihta. Barometer je začel naglo padati, morje je bilo zelo razburkano. Parobrodi redne proge so imeli velike zamude. Promet bo za par dni najbrže zelo oviran.

Poplave v Hercegovini.

Zaradi obilnega deževja, ki traja v Hercegovini že štirinajst dni, je Popovo polje in tudi Mostarsko blato poplavljeni. Na Popovem polju je voda vrla v kmečke domove in napravila mnogo škode. Reke in potoki še vedno naraščajo.

Žilo si je prerezala.

Na gradu Grmače je domača sobarica čistila okna. Po nesreči se je eno okno razbilo in čistilka si je z drobecem stekla hudo urezala. Prerezala si je na desni rok žilo radialis, kar je povzročilo močno in nesrečno krvavljenje. Da ne izkrvavi, so nesrečnico prepeljali k dr. Ukmarju, ki je sobarico rano obvezal, nato pa šel.



NE BODITE SUŽENJ ŽELOČUHNH BOLEZNI!

Gorje človeku, ki je suženj želočuhnih bolezni. Ne more ne jesti, ne spati, trpi bolečine, je brez energije in izgleda kot polomljen. Toda vi se lahko zagotovo oprostita tega suženja: — Uporabljajte Trinerjevo Grenko Vino, in zdravje se vam bo vrnilo! Izgubila bo neprebava, slab tek, zaprtje, plini, glavobol in nemirno spanje. — Prehladi bodo v navadi. Poskusajte Trinerjev Mirlec Kašila in Trinerjeve Tablete zoper Prehlad. Pri vašem lekarstvu ali Joseph Triner Company, Chicago, Ill. —Adv.

Izšel je

Slovensko - Amerikanski
Koledar

za leto 1928

Cena s poštno vred

50c

SLOVENIC PUBLISHING CO.
82 Cortlandt St., New York

Peter Zgaga

Danes je torej tisti svetnik, katerega povprečni Slovenec najbolj obraja izmed vseh svetnikov, kar jih kaže Baznikova Pratika s tremi mlatiči vred.

V Pratici je zaznamovan z ručico gosjo, stara zgodba pa pripoveduje, da je bil sv. Martin mogočen vojskav, ki je preganjal nevernike po naših krajih in revežem pomagal.

Nekoč je srečal nekega takega reveža — v jarku je sedel in zeblo ga je.

Pa kaj je naredil sveti Martin? Overcoat je sklel britko sabljo je potegnil in — frsk — presekal je overcoat na dvoje.

Revežu ga je dal eno polovico, sam je pa drugo polovico obkledel. Reveža je zanjeprej samo po desni strani zeblo, Martina je pa začelo zebsti po levi strani.

— Nak, — si je mislil svetnik, — to pa ni nobene ordnunga, — da bi takole fifty-fifty prezebala.

Ker primoga še niso imeli v tistem času in ker je bilo dražje vse premočeno od septembarskega deževja, sta stopila v bližnjo oštarijo ter se začela greti.

Krčmarica je nosila na mizo bokal za bočalom mošta.

Mošt je bil pa še mlad, je še vrel in kolovratil po bokalih.

Sv. Martin je nekaj časa pokušal, pa mu sladka pijača ni prijala.

Strasno grdo je pogledal v bekal — tako grdo je pogledal — da je moštu kar kri zastal in je prenehval vreti in se je hipoma v vino izpremenil.

Kako je prišla gos zraven pa ne vem natančno, toda zdi se mi, da sta svetec in revež postala lačna in da je svetec ukazal oštiriki:

— Kdo se bo kar naprej nalival, ali imaš kaj za prigrizniti?

Ker tedaj še niso bili klali in je bilo že pozno zvečer in so bile vse bučarije zaprte, je rekla oštirka: — Nimam nič drugega pri hiši kot gos.

In tako je najbrž prišla tudi gos zraven.

In od tistega časa praznujejo Slovenci sv. Martina.

Tudi v Ameriko se je zanesla ta hvalevredna navada.

O svetem Martinu prirejajo rojaki veselice in zabave ter pokušajo in pokušajo, kar so sami in kar so prijatelji naprščali.

Zaloga lanske kapljice so že posle.

Starega pridelka nima nihče več.

Zato je že poskrbeča prohibicija.

Če ga pa ima slučajno še kaj, jo kisljo ali zbrozgano, ali ga ima pa zato še par gaon, ker mu je zdravnik takole meseca aprila ali maja vso pijačo prepovedal.

Kar se bo danes, jutri in na Martinovo nedeljo krstilo, je torej letošnji pridelček iz newyorških, obijskih in californijskih vinogradov.

Mimogrede naj omenim, in na njo vam povem, da sem se tudi jaz nekoliko preskrbel za bodočnost.

V splošnem ni posebno močno, ker je dosti vode vmes (da bo dalj časa lušno) toda v kotu ga je sodček ki je tak kakor gad.

Krstil sem ga večraj zvečer in sem mu dal ime — Mussolini.

Še vedno piha in zbada v nos, če se mu približaš — pa nič zato. Slovenska korajža je svetovno znana.

Najprej bom skušal sam Mussolinija užgati, če mu pa sam ne bom kes, bom kako pomoč poklicel.

Ga bomo pa z združenimi močmi.

Za tako pomoč, upam, ne bo treba nikogar na kolenuh prositi.



KRATKA DNEVNA ZGODBA

ARMANDO CURZIO:

NAJGRŠA

Ne lep, ne mlad, je bil profesor Romuald Kirehner eden tistih ljudi, ki se ne smejo, niti ne umivajo.

Romuald Kirehner je bil filozof. To je naslov ljudi, ki se ne zanimajo za svet, marveč pišejo stvari ki s praktičnim življenjem nimajo nič skupnega.

Imel je v neki rimski ulici stanovanje dveh sob.

Za neko debelo knjigo o estetiki je potreboval profesor Romuald Kirehner strojeopisk.

Poslal je upravnistvu nekega lista mali oglas:

"Strojeopisko s skromnimi zahtevami išče profesor. Vprašati od 1-12., Romualdo Kirehner, ulica Rubuino št. 9."

Profesor je vstal. Na ustnih mu je še visel kosček afriške gume. Mož je bil namreč navdušen žvekač. Razmišljal je mnogo o uspehu malega oglasa. Gotovo se zlahka mnogo deklet. Ene lepe, druge povprečne, tretje grde. Treba se je izogniti vsaki nevarnosti in poveriti delo o estetiki ženski, ki z estetiko nima nič skupnega.

Tej misli bi se bil profesor Romuald Kirehner skoraj nasmehal, dasti dotlej ni našel v sebi humoriistične žilice. Toda smehljaj mu je zamrl na ustnicah, kajti — dr — — nekdo je boječ pozvonil.

Na pragu se je pojavila prva kandidatka. Modrooka, pod majhnim klobučkom so se svetile oči kakor dve drobni žarnici.

— Koliko ste stari?

— Osemnajst. Govorim dobro nemško. Nisem preveč urna, toda moje zahteve so skromne. Sicer se pa še priučim.

Njen boječ glas je znova prekinil zvonec. Profesor Romuald Kirehner ni sprejel devojčke, ker se mu je zdela prelepa in ker je imela tako zapeljive oči. Počakal je drugo strojeopisko, ki je sledila prvi. Zagledal jo je na pragu in zopet mu je bilo težko pri sreči. Zdelo se mu je nemogoče, da je med navadnimi strojeopiskami toliko modrookih.

REVMA TIZEM

Bolečina hitro izgine z Red Cross ločnim obližem.

Odprave ostrih zbodljivcev kot s nožem. To je vse, kar želite trpeti red revmatizma. Vpisite Johnson's Red Cross ločnim obliž. Čudili se boste kako hitro vam bo pomagal.

Greje in pomirja umete dele, zaustavlja bolečine, preneha umetec ter izčlene okorelost iz nabreklih mesa in sklepe. Nežno masaža mesa z vsakim gibljajem telesa in zdiravilo vsega roža.

Ne prenašajte bolečine revmatizma. Vi lahko dobite takojšnjo pomoč v bližnji lekarni, če vpišete za veliki Red Cross obliž z rdečim flanelastim ozadjem.

Tudi ta je bila lepa, kakor so pač ženske plavih oči, če so lepe.

— Koliko ste stari?

— Devetnajst.

Profesor se je zasmejal. Zasmejala se je tudi krasna kandidatka in pokazala zlate zobe.

Ne, ne. Tudi ta je bila zanj prelepa. Ta bi postavila njegov kabinet na glavo. To bi bili večni peklenški magnet za priletnega samca. Profesor Kirehner je vzel njen naslov in dejal, da jo obvesti o svojem sklepu pismeno.

Čez pet minut je prišla črnolaska, zgovorna in sitna, z bradavico na bradi in mikadom, z rdeče pobarvanimi nohti, v goljih špičastih čevlji z nizkimi petami.

— Služila sem pri advokatu Trifoliju. Pustila sem službo, ker mi gotove ponudbe ne ugajajo. Trifoli je zame prestar. Sicer pa, dragi gospod, ne smete misliti, da sem kar tako na prodaj. Pošteno deklet sem. To, kar počnem, je, še ni noben dokaz. Smejati se in šaliti, hoditi z mladimi gospodi na izprehod, to mi ugaja. Da, to ni nič grdega, kajne?

Profesorju njeno vedenje ni bilo posebno všeč. Bal se je vročekrvnosti, te mladosti in teh špičastih čevljev.

— Dajte mi vaš naslov, obvestim vas pismeno.

Slednjic je prišla naravnost idealna strojeopiska. V ponočni obleki in rdečem klobuku, ki je kričal kakor udarec pesti po očeh. Imela je veliko šepasto ročno torbico, volnene rokavice in plitene nogavice. Njene oči so bile podobne megli, poteze na obrazu še dokaj pravilne, vsa zunanost pa grda, zoperna.

Dvesto lir mesečno si ji je zdelo celo preveč. Takoj sta se pobotala in profesor je bil zadovoljen. Strojopiska je prišla drugi dan ob 9., sedla je k stroju in tipkala do dveh popoldne v prid Estetike profesorja Romualda Kirehnerja.

Čez dva meseca je prišla pomlad. Profesor Kirehner je zrl iz svojega kabinega radostneje na sonce, nego na Bergsonove zvezke. Bila je sobota. Na nasprotni strani ulice so prepevali delavci pri novi stavbi.

Strojopiska je sedela pri stroju in ni tipkala.

— Zakaj ne pišete? — je vprašal profesor.

Dekle si je zakrilo oči z robcem in molčalo. Morda je plakala.

— Kaj vam je?

Solnčni žarki so padali na njen vrat in poljubljali njene kodre. Profesorja je začelo skrbeti.

— Kaj vam je? Zakaj jočete? — Če potrebujete denarja... ali kar koli... saj se lahko pomeniva.

— N. denarja ne...

— Kaj pa, ste bolni? Kaj vam je?

Profesor je stopil k pisalnemu stroju. Slednjic je dekletu spregovorilo:

— Šla sem s sestro v kino. Mar

je greh hoditi s sestro v kino? Ne. In zakaj me je torej zapustil? Če mu je bil potreben izgovor, zakaj mi ni prej povedal? Vsak izgovor je dober, kadar hoče moški zapustiti žensko.

— Kdo je vas pa zapustil?

— On.

— Vaš izvoljenec?

— Da. V avgustu bi se morala poročiti. Vsi dokumenti so bili pripravljeni. Dejal mi je:

— Kaj morava čakati baš na svatbo. Prej ali slej, to je vseeno. Razumete? Udala sem se mu. Vem, da ni bilo prav, toda taj ima opraviti to s kinom? Zakaj me je zapustil, ko pa tudi sam zahaja v kino? To je bil samo prazen izgovor, ker me ni ljubil.

Plakala je. Zakrivala si je obraz z robcem in grenke solze so padale med tipke Remingtona.

— Ni vredno plakati. Na svetu je mnogo moških.

— Že res, toda vi ne veste, kako sem ga ljubila.

— Je bil lep?

— Da, nosil je krasen frak.

— Je bil diplomat?

— Ne, natakar je bil.

Božal jo je po laseh in sree mu je močno utripalo. Pomladno sonce mu je razvnelo kri.

— Nikar ne obupajte. Vse bo minilo. Mož... mož..., ki ni več tako mlad, bi vam mogoče odpustil... Greh vas teži... Toda nekdo bi mogoče pozabil na vašo preteklost. So čustva, ki se oglasijo nepričakovano... in... in... celo življenje... celo življenje se lahko obrne v eni sekundi... v enem trenutku... Ste razumeli?

Strojopiska si je znova zakrila obraz z robcem. profesorjeva roka je pa božala njen vrat, kakor da hoče pregnati solnčne žarke.

Drugi dan se je profesor po dolgih letih prvič umil.

NOVI FRANCOŠKI LANDRU

Te dni se bo vršil v Nancyju senzacionalen proces proti večkratnemu morilecu Jeanu Vermandeu, ki je osumljen, da je ubil več žensk, med njimi tudi lastno ženo. Trupla umorjenih je morilec sežgal. Vermande se je oženil pred letom dni s krasno Angelo Selubijevo in že svatba se je vršila v znamenju umora, ki ga je izvršil zneni: Žakon ni bil srečni. Mož je bil surov in je mladi ženi očital nezvestobo, dasi je sam lazil za tujimi ženskami. Opetovano jo je neusmiljeno pretopal, tako da je bila vsa črna. Sosedje so slišali iz stanovanja mladih zakoncev obupne klice na pomoč in nekega dne so opozorili na to policijo.

Pred šestimi meseci je ga. Vermande nenadoma izginila. Sosedom in sorodnikom je mož izjavil, da je odpotovala v Voges, kjer ima starega, bolnega sorodnika. Ko je pu dolgo ni bilo nazaj, je Vermande izjavil, da mu je žena pobegnila z ljubčkom in mu odnesla vse prihranke. Na razna vprašana, kaj misli sedaj početi, je odgovoril, da odpotuje v Pariz ali pa na Kitajsko iskat novo srečo. Ženi je privoščil ljubčka in izjavil, da zaljubljenec v njuni sreči ne bo oviral.

Ta čas je Vermande že pregovarjal lastno ljubico, go. Calais, naj pobeže z njim v Pariz, kar je ona energično odklonila. Da jo prisili pobežniti z njim, je napisal njenemu možu pismo, v katerem pravi, da mu je žena že dve leti nezvesta in da zadnje dete ni njegovo. Mož je pognal ženo na cesto in sirota je morala pristati na Vermandev predlog.

BOJAKI NAROČATE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V KOLDOVAH

'ANGLEŠKI PRESTOLONASLEDNIK



se je pred kratkim mudil v Meyrock Parku. Ob tej priliki so ga pozdravili mestni zastopniki ter cela družica malih, belooblečnih deklet.

Drame na morju.

Bivši angleški mornariški uradnik je opisal par tragičnih dogodkov na morju, katerim je bil sam priča.

"Med odličnimi potniki je bila neka dama, ki je pogostokrat potovala, tako da je bila ladijskemu osebju znana. Bila je lepa in inteligentna ženska. Nihče ne bi bil sumil, da se pod tako lepotico skriva goljufiva ženska. Nikjer ni lažje je sklepati prijateljstva kot na prekoceanskem parniku. In žrtve takega prijateljstva s to damo je bil nekoč državnik, katerega imajo še danes znano v svetu. Sklenila je, da se loti tega moža ter ga oskubi kolikor mogoče. Nastavila mu je past s tem, da je zvalila v svojo kabino prvega razreda. Komaj je vstopil, ko nekdo potrka na vrata in vstopi. "Kaj naj to pomeni, to je moja "žena", je zaklicil prestrašenemu državniku. Ker je mož takoj pozval natakarja kot pričo, ni bilo tu nobenega izhoda za državnika, kateri je bil končno vesel, ko mu je mož predlagal, da plača visoko vsoto, sicer ne more trčati, vsaj skandala se izogiba na tak način. Mož pa ni bil v resnici njen "mož", pač pa z njo sporazumljen slepar.

Dostikrat sem spazil, kako spletajo goljufiji mreže okoli kake osebe — pripoveduje uradnik — in včasih se je posrečilo dotični žrtvi namigniti, da naj se varuje, vendar vsakokrat razmere niso ugodne, ker kakor sem že navedel, sicer toži dotičnega uradnika družbe. Lahko je, da osumljeni zve za stvar, a cer toži dotičnega uradnika družbe, in sodnji, posebno ako manjka vsakih dokazov in v takem slučaju je dotični uslužbenec brez nadaljnega odpuščen.

Navadno uslužbenec na ladji na prvi hip spozna, s kakimi ljudmi ima opravka, a včasih se pa le zmoti. Tako se je pripetilo tudi meni. Neki mlad gospod je potoval v Ameriko in s seboj je imel mrtvo truplo svojega očeta, ki je umrl na Angleskem. Mož se mi je smilil in pomagal sem, kjer sem le mogel, tako glede formalnosti pri izkrcanju, karanteni kakor tudi na carini. Vse je šlo gladko brez najmanjše ovire, kajti ameriške oblasti imajo polno zaupanje v to, kar reče tak izkušen uradnik. Par mesecev potem sem bil klican k nekemu sodišču v Ameriki kot priča. In kdo drugi je stal pred sodniki kot oni mladenič, kateremu sem pomagal, da je brez zadržkov spravil na suho "truplo" svojega očeta. Aretira se ga na meji med Canadom in Ameriko, ko je hotel zopet s "truplom" preko meje. Žemu je skoraj uspelo, ko ga je eden izmed carinikov spoznal, da je že večkrat na tak način hotel prekositi mejo Združenih držav. Bil je to največji tihotapec diamantov v Ameriki, kar jih pozna zgodovina. V spopadku z nekimi brez-

vestnim zdravnikom mu je ta "dobavil" mrtva trupla, katere je nato nagačil z diamanti ter sprevaj nepovratnim potom v Združene države.

A na prekoceanskem parniku je tudi še drugačna drama doma samo zločinska. Velikansko odgovornost ima na parniku zdravnik. Vsak trenutek, tudi v viharju, mora biti pripravljen, da ga pokličejo v operacijsko sobo. Pred par leti se je na morju izvršila operacija, od katere izida je bilo odvisno mnogo življenj. Operator brezličnega brzojava je nevarno obohel in zdravnik ga je takoj vzel na operacijsko mizo. Ker pa je bil to edini operator brezličnega brzojava, so bili ta čas aparati brez nadzorstva. Kakor hitro se je zavedel, so ga na lastno pošnjo prenesli k aparatom. Komaj dobro uro potem je došlo brezlično klicanje na pomoč potapljačemu se parniku. Parnik je takoj odplul na kraj ne sreče ter rešil moštvo. Ako bi zdravnik ne bil operacije srečno izvršil, bi bil operater tako tudi vse ono moštvo zapadlo smrti. Vsem je še v spominu grozna nezgoda Titanica leta 1912. A še mnogo več bi se jih bilo takrat potopilo, ako bi ne imel operator parnika, ki je bil najbližji onemu mestu, slušala a parata na ušesih, ko si je sezval čevlje, predno je šel k počitku. Tako pa je vjel klice na pomoč in več sto ljudi je bilo rešenih na parnik, ki je hitel na mesto, kjer se je Titanica potopila.

DAROVI ZA DOM SLEPIH V LJUBLJANI.

Darovali so po \$1: Mike Svet, Mike Kovačič in Joe Srebrnjak; vsi v Camden on Gauley, W. Va. Denar sprejeli ter ga bomo poslali na določeno mesto.

Uredništvo.

IŠČEM svojega brata ANDREJA JERINA, ki je delal pred 6. leti v Camp 60, Camden on Gauley, W. Va. Kdor kaj ve, naj mi poroča, ali če sam čita naj se mi javi, da mu sporočim, da so njegovi otroci zdaj pri meni. — Martin Jerina, 121-9, St., Braddock, Pa. (3x 11.12&14)

POZOR ČITATELJI. Opozorite trgovce in obrtniki, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujete v listu "Glas Naroda". S tem boste ustregli vsem.

Uprava "Glas Naroda".

Zanimiv zgodovinski spomin.

Znano založništvo za kulturno politiko v Berlinu je izdalo zelo zanimivo knjigo z naslovom "Dve leti v bližnjem Orientu". Avtor je generalni major v. Steinitz, ki je v imenovanem delu podal javnosti zapiske in beležke barona Giesla, zadnjega avstro-ogrškega poslanika v Beogradu. Ti zapiski so izdani leta 1914, izročili srbski vladi ultimatum dunajskega kabineta. General popisuje svoje doživljanje na službenih mestih na Balkanu in sicer spomine iz dobe, ko je bil vojaški ataše v Atenah in poslanik v Črni gori. Najzanimivejši so odstavki, ki slika o hvaranju barona Giesla v svojsvu avstrijskega poslanika v Beogradu.

Smrt ruskega poslanika Hartwiga v salonu avstrijskega poslanika v Beogradu.

Pisatelj pripoveduje: Dne 10. julija se je pripeljal baron Giesl v Beograd. Takoj je javil svojo avdienco pri njem ruski poslanik Hartwig. Giesl popisuje ta obisk zelo natančno. Ko je hotel Hartwig oditi, ga je zadela kap. Zgrudil se je na tla in je izdihnil. Baron Giesl je ponudil Hartwigu na obisku škodljivo črno kavo, kar je Hartwig odklonil. Odklonil je takoj nato tudi ponudeno cigareto, ostal je rajši pri svoji cigari, ker se je očitno bal, da bi mu kdo kaj podtaknil.

Hartwig je težko sopal, čeprav ni prišel na obisk peš, ampak z vozilom. Ko je pozdravil avstrijskega poslanika, je govoril težko in presekano. Znano je bilo, da je Hartwiga mučila srčna hiba. Bil je tudi vodenčen in baš zaradi tega so se vsi bali za njegovo življenje. Baron Giesl ga je vprašal, kako se počuti. Hartwigu se je očitno mudilo, kajti zavrnil je vprašanje o zdravju z besedami: — "Prijatelj, sedaj nimam časa, da bi o tem govoril z vami. Vprašati vas moram nekaj — ampak čisto prijateljsko." Nato je začel razkladati, da ni res, da bi rusko poslanstvo v Beogradu po umoru avstrijskega prestolonaslednika ne bilo razobesilo žalne zastave. Povdarjal je, da je bil baš on med tujimi diplomati v Beogradu prvi, ki je izrazil poslaniku sožalje svoje vlade. Giesl je rekel Hartwigu: "Sedaj se morava pogovoriti o neki važnejši zadevi. Prosim vas, povejte mi odkrito, seveda kolikor morete: Kaj namerava storiti Avstro-Ogrska s Srbijo in kaj je bilo tozadevno sklenjeno na Dunaju?"

Giesl je odgovoril: "Naša vlada skuša dobiti čim jasnejšo sliko o zločinu. Preiskava v Sarajevu je v teku. Od uspeha in poteka te preiskave zavisi vse ostalo. Če se izkaže, da je izvršil umor duševno manj vreden človek, anarhist, ali oseba, ki nima zveze z drugimi, ne bo seveda nikomur prišlo na um, da bi za tako dejanje delal odgovorno srbsko vlado. Saj je Avstrija tako postopala tudi proti Italiji in Švici, ko je bila cesarica Elizabeta zabodena v Ženevi. Če pa pride na dan, da je padel prestolonaslednik kot žrtv organizacije, izvestni smotri, tedaj bo morala Srbija krivce kaznovati in tudi pomagati, da izginajo krive organizacije. Zagotavljam vas, da se ne

bo nihče dotikal suverenitete Srbije, in da bo kriza srečno prebolela, če bo le Srbija pokazala dobro voljo."

Hartwig je na te besede dejal: "Hvala lepa, čutim se po vasi izjaviti naravnost olajšanega. Ampak imel bi še nekaj pripomniti." Tedaj je onemel, padel in obležal na tleh. Osojbe je preneslo poslanika na zofo in nekdo je teklo po zdravniku, ki je prišel v par minutah. Ugotovil je smrt. Sledila je pretresljiva in mučna scena, kajti poslanikova hčerka, ki je bila v spremstvu ruskega legacijskega tajnika, se je pojavila v poslanikstvu in je jasno pokazala, da ni stopila v avstrijsko poslanstvo brez sumnje. Imela je pri sebi steklenico kolinske vode, medtem ko si je njen spremljevalec dajal opravka s cigaretno dobo. Tajnik me je vprašal, če ni poslanik Hartwig mogoče česa pokusil. Giesl ni dal na to nobenega odgovora, ker je smatral vprašanje za netaktnost. Pač pa je takoj dal na razpolgo jedilnico, da se položi poslanikovo truplo na mrtvaški oder. Legacijski tajnik ruskega poslanstva je to odklonil.

Neposredno po tem, kar se je zgodilo po tej noči, nadaljuje Giesl, ni bilo mogoče presoditi pomenosti Hartwigove smrti. Šele po 25. juliju, ko je postala vojna nezogibna, je bilo jasno, kakšen vpliv je imel ta dogodek na vse, kar se je razvilo in odigralo pozneje. Hartwigove opazke, katere je ruski poslanik izrazil pri svojem zadnjem obisku, so bile dovolj prepričevalne, da so dale slutiti, da ni posebnih uverljivosti o obrambi ni moči Srbije. Verjetno je, da je bil prepričan, da ni srbska armada po balkanskih vojnah tako močna, da bi lahko odolela vojaškim operacijam. Oborožen vpad Avstro-Ogrske v Srbijo bi moral končati s popolnim porazom izolirane dežele. Do tega pa ni smelo priti. Hartwig je imel sposobnost in pogosto, doseči v Beogradu, da bi srbska vlada sprejela pogoje avstrijskega kabineta. Seveda bi bil pri tem računal s poznejšim, večjim in sigurnejšim obracanjem, do katerega bi utegnili priti pozneje, znabiti 1. 1916., ko bi bila caristična armada popolnoma preurejena. Do tega roka je imela Srbija štediti svoje sile. Če bi bil Hartwig doživel dan 25. julija, bi svetovna vojna ne bila izbruhnila 1. 1914. O vprašanju, če bi to ugodnejše vplivalo na usodo podunavske moperarije, ni mogoče razpravljati.

ALI VESTE — da se je leta 1921 završilo preko dvanajst milijonov telefonskih pogovorov v tej deželi potom žic, ki so last American Telephone and Telegraph Co. To je razvidno iz letnega poročila. Vsak dan se je završilo 33,162,000 pogovorov. Obratovalo je nad 8,333,000 telefonov te družbe in nad 4,267,000, ki so bili last drugih družb. Vsega skupaj je bilo torej v rabi leta nad 12,600,000 telefonov. Ali veste, da se je vsako leto zvišala armada ljubimcev Helmar. Seznanite se s Helmar danes.

ADVERTISE in GLAS NARODA

ANGLESKO-SLOVENSKO BERILO

English-Slovene Reader

Sestavil dr. F. J. KERN

CENA s poštnino SAMO \$3.—

Knjiga vsebuje začetne nauke o izgovarjavi angleških besed; vaje za učence angleštine; berila in članke s slikami ter kratak angleško slovenski in slovensko angleški besednjak (4000 besed).

Naročila pošljite na:

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt Street
New York, N. Y.

Z a

Božič in Novo Leto

bodete Vi tukaj najbolj postreženi, Vaši v domovini pa pravočasno razveseljeni, ako se obrnete za denarna nakazila bodisi v dinarjih, lirah ali dolarjih na zavod, ki ima za to najboljše zveze in kojega mnogoletno poslovanje je priznano širom Amerike.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

IZ ŠPORTNEGA SVETA



Pri Cody v Wyomingu se nahajajo na lovu trije slavni ameriški baseballski igralci in sicer: Ty Cobb, Garland Buckeye in Tris Speaker.

OB DESET-LETNICI BITKE PRI KOBARIDU

Te dni je minilo deset let od slavne bitke pri Kobaridu. Italija se je že takoj od izbraha svetovne vojne polti sistematično pripravljala, da zahrbtno napade svojega dolgoletnega zaveznika, ker za njo niso bile merodajne zvezne pogodbe, ampak "saero egoismo", in je tudi čas svojega vstopa v vojno prav dobro izbrala. Dne 23. maja 1915., na dan italijanske vojne napovedi Avstro-Ogrski, je imela Italija 24 svežih pešadijskih divizij, pripravljenih za napad na komaj 6 avstrijskih, deloma črnovojnških, ali o razvezju obojne artiljerije, kinjice in tehnične opreme niti ne govorimo. Zato je razumljivo, da so Avstriji prvotno mislili na glavno obrambno linijo Maribor-Zagreb. Toda pričakovani nagli italijanski napad je izostal in ko je general Boroevič dne 27. maja 1915. prišel samravnost iz bojev istočno od Przemysla na Sočo, se je smelo odločil za obrambo ob Soči in soška fronta je ostala trdna kljub enajstim Cadornovim ofenzivam, ki so, izvršene s številno in tehnično daleč močnejšimi četami, prinesle Italijanom samo Gorico in nekatere neznatne korekture na fronti, a so zahtevale ogromno ceno najmanj 600.000 mrtvih, ranjenih in ujetih. Sedaj je pa vsa stvar centralnim silam že presedala, zato so Avstriji in Nemei sklenili za pozno jesen ofenzivo iz prostora Tolmin-Bovev v smeri Čedad in s ciljem do Timent, kakor je bil predlagal general Boroevič že jeseni 1916. Podrobni načrt je baje izdelal Conrad von Hoetendorf. Za ofenzivo na navedenem prostoru je bilo določenih 7 nemških in 6 avstroogrskih divizij v različnih, večinoma vzhodnih (rusko-rumunskih) front. Na artiljerijskih ojačenjih je prišlo v ta prostor vsega 1452 topov različnega kalibra s približno 1 milijonom komanđov artiljerijske municije, zopet največ iz vzhodne fronte. Vsa ta artiljerija je bila dne 20. oktobra že na svojih odsekih. Primerno so se pomnožile tudi tehnične, sanitetne in intendantske čete in naprave, kakor tudi etapni in žandarmerijski oddelki. Samo na konjico ni nikdo mislil, kar se je pozneje ob Pivni bridko maščevalo, toda tako daleč centralne sile niso računale, saj je bil cilj napada Čedad, največ Tagliamento. Za koncentraci-

Ta razmeroma kratko artiljerijska priprava je sicer pretrgala vse italijanske telefonske in telegrafске zveze, žičnih prepek in drugih ovir pa ni mogla mnogo poškodovati, kakor se je general Cappello mogel sam prepričati, ko je 1. 1920 obhodil usodni odsek. Tedaj je prešla nemška in avstro-ogrška pešadija v napad in ga izvedla s takim uspehom, kakor jih vojna zgodovina pozna le malo.

V podrobni opis poteka bitke v kateri so se vršili dogodki z neverjetno hitrostjo, se ne moremo spuščati, omeniti bomo samo največje zaničnosti in zarimivosti. Že ob 9.30 sta Edelweiss in 22. strelška divizija iz Kranjske gore zavzeli Bovev. Odtod so se prvi obrnili proti Rombonu, domobranci pa so drli po soški dolini, dasi so še imeli Italijani vrhove desno in levo močno zasedene, s katerih pa niso dejstvovali, in so dospeli do Žage, kjer so re morali ustaviti. Neverjetno drzno in uspešne napade je izvajala od Tolmina nemška 12. divizija, ki je bila ob 16. uri že v Kobaridu in je prodirala takoj dalje. 55. divizija je prišla do planine Jama in Velikega vrha, 50. divizija pa je iz Bohinja zavzela silno utrjeni Krn. Nemški alpski kor je z izredno hrabrostjo napal iz prostora Mengore-Volče gorski venec Kolo-vrat najmočnejšo italijansko pozicijo nad desnim bregom Soče, in zavzel do večera vzhodni del tega hrbita, dvignivši se na relativno višino 1000m (!), kar je bilo odločilno za prvi dan bitke. Tudi ostale divizije XIV. nemške in II. soške armije, ki je prekorala narastlo Sočo, so napadale izredno hrabro, a niso imele takih uspehov. I. soška armija v glavnem ni napadala.

Italijanom, ki so pred vsako svojo ofenzivo bobnali skoz eele tedne, se je zdelo nasprotnikova artiljerijska priprava slaba in nenevarna, zato so odgovarjali deloma malo, deloma pa sploh nič, kljub 5000 topovem in 3000 mitraljezom. Glavni napad je treščil na IV. in XXVII. kor, vsak po 4 divizije, in ju zlomil: 50. divizija se je umaknila in se ustavila na Rombonu in pri Žagi. 46 in 43. divizija sta bili probiti, obkoljeni in pozneje ujeti. 34. divizija se je umaknila na desni breg Soče in se tam ustavila. Od 19. divizije se ni rešilo niti tisoč mož, zato je njen komandant, general Vilani, izvršil samomor. Le malo je manjkalo na zajet bi bil sam laški kralj, ki se je pripeljal hrabrit svojo malodušno vojsko; pot skozi nadiško dolino mu je bila že zastavljena in le s težavo se je še pravčasno prenil skoz zakotni Greginj. Ostale tri divizije so se razmeroma dobro držale. VII. kor v ozadju, IV. in XXVII. je ostal popolnoma pasiven. Dalje proti jugu ni bil opsebnih nezdov.

Uspeh prvega dne je bil 30km dolg in 4 do 10 km globok predor, pridobljen brez pomembnejših žrtev. Noč na 25. oktobra je bila mirna. Cadorna je smatral situacijo za težko, a ne za kritično in je pred vrzel usmerjal močne rezerve, vendar premalo odločno.

25. oktobra je bilo lepo vreme. Napadaleci s oenergično silili z zadobljenih višin v doline, ki se kakor pahljača stekajo proti Čedadu. Vse se je vršilo z največjo brzino in točnostjo. Padel je Stol, Matajur, Kolovrat, Kuk, vsi ostanki VII. kora so prišli v ujetništvo. Ko so se morali Italijani iz strateških ozirov umakniti iz odseka na Bonjaci, je tudi II. soška armija prešla v napad. Cadorna je bil v velikih skrbeh zaradi nevarnosti za nedotaknjeno III. armijo, da pride v največje stiske. Najprej je mislil na koreniti umik do Timent ali celo do Pivni, potem pa je dal brezuspšno povelje za odločno obrambo, ker so čete II. armije bežale že pred majhnimi patroljami (Mamma mia!) Zvečer tega dne je bil ključ do vrat furianske ravnine že v napadalčevih rokah, ki je ušel ta dan 45.000 nasprotnikov. Ponoči se je začela umikati se III. armija.

26. oktobra so najprej napadle čete I. soške armije. Tej so sledile ostale in prodirale na čli črti, za-

Shipping News

12. novembra: Berlin, Cherbourg, Bremen, Leviathan, Cherbourg, Homeric, Cherbourg

16. novembra: Aquitania, Cherbourg

17. novembra: New York, Cherbourg, Hamburg, Stuttgart, Cherbourg, Bremen, Bremen, Cherbourg, Bremen

18. novembra: President Roosevelt, Cherbourg, Bremen

19. novembra: De France, Havre, Rotterdam, Boulogne sur Mer, Rotterdam, Olympic, Cherbourg

23. novembra: Monte Biacamon, Napoli, Genoa, Columbus, Cherbourg, Bremen, Berengaria, Cherbourg

24. novembra: Deutschland, Cherbourg, Hamburg

25. novembra: Paris, Havre

26. novembra: Duilio, Napoli, Genoa, Majestic, Cherbourg, Ryndam, Boulogne sur Mer, Rotterdam

28. novembra: President Harding, Cherbourg, Bremen

30. novembra: Mauretania, Cherbourg

15. decembra: Paris, Havre — BOŽIČNI IZLET.

I. SKUPNI IZLET s parnikom "Paris" dne 24. marca, 1928.

II. SKUPNI IZLET s parnikom — "Paris" dne 12. maja, 1928.

III. SKUPNI IZLET s parnikom — "Paris" dne 2. junija, 1928.

Večinoma parnikov odpujajo ponoči; potniki se vkrcajo dan prej.

SEST DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanja na ogromnih parnikih: **PARIS 25. nov.; 15. dec.** (Ob polnoči.)

Najkrajša pot po železnici. Vaskdo je v posebni kabini s vsesp modernimi udobnostmi. — Pijača in slavn francoska kuhinja. Izredno niske cene. Zajamčite si prostor za vožnje novega velikana

ILE DE FRANCE 18. nov. (Ob polnoči.)

Vprašajte kateregakoli pooblaščenega agenta ali

FRENCH LINE

19 State Street, New York, N. Y.

Božič v Jugoslaviji

United States Lines bodo priredile poseben izlet, da vam in vaši družini omogočijo preživeti veselo božično praznike v vaši domovini.

Odlučite se sedaj za potovanje na veličastnem

S.S. LEVIATHAN

ki odpuhje iz New Yorka dne 7. decembra ob 1. uri zjutraj. Potniki bodo na krovu parnika ob 8. zvečer dne 6. decembra.

Obiška v vaši domovini v vsakem božičnem času ne boste nikdar pozabili. Izlet bo pod osebnim nadstvom Mr. V. A. V. Bisco, člana Staba United States Lines. Mr. Bisco bo skrbel za potnike in priljago prav do tja, kamor ste namenjeni. Za vse informacije in posebne cene vprašajte pri lokalnem potniškem agentu ali pa pišite na

United States Lines

45 Broadway (Phone, Whitehall 2800) New York City

100 LETNA STARKA SITA ŽIVLJENJA

O samomorih 100letnih stark ali starčkov se čuje redkokdaj. Madžarski listi pa poročajo o takem redkem dogodku v mestu Arad.

Tam živi 100 letna starka Betti Boltz, ki je v mestu vobče znana pod imenom "teta Betty". No, in teta Betty se je pretekle dni naveličala življenja. Pred dnevi, ko ni bilo nikogar doma, se je praznično oblekla, postavila na vsako stran svoje postelje po eno gorečo svečo, legla v postelj, katero je posula z rožami in si prerezala žile na rokah. Roki je nato prekrizala na prsih. K sreči se je vrnil medtem domov eden njenih sorodnikov. Prestrašen je opazil starko med rožami in prizganimi svečami v mlaki krvi. Pozval je hitro zdravnika, ki je ugotovil, da je starka še živa. Uregelji so jo takoj v bolnišnico, toda čim se je zavedla, je prosila, naj jo puste mirno umreti.

V pisanju, ki ga je napisala pred samomorom, je starka navedla, da se je naveličala življenja in da hoče biti več kamen spodlitke med sorodniki, ki so morali skrbeti za njo.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da se postavi o potnih listih, prilaži in drugih stvareh. Vselej nam dolgotrajno letovanje vam ni samoremo dati najboljša pojamila in pripravčamo vedno le provostne brzooparnike.

Tudi sedržitviani samoroje potovati v stari kraj, toda preskrbeti si morajo dovoljenje ali permit in Washingtona, bodisi za eno leto ali 9 mesecev in se mora delati priložnost vsaj en mesec pred odpotovanjem in to naravnost v Washington, D. C. na generalnega naselbanskega komisarja.

Glasno odredilo, ki je stopilo v veljavo 31. julija, 1926 se ukomun vse na polje permit po pošti, ampak ga mora iti iskati vsak postile osebno, bodisi v najbližnji naselbi ali urad ali pa ga dobi v New Yorku pred odpotovanjem, kakor kede v prokaji sprosoj. Kdor potuje van brez dovoljenja, potuje na svoje lastno odgovornost.

Kako dobiti svojce in starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnike ali svoje in starega kraja, naj nam prvi pise na pojamila. In Jugoslavije bo pripuščeni v tem letu 670 priselencev, toda polovica te kvote je določena za ameriške državljane, ki so dobiti sam starilo in otko od 18. do 21. leta in pa na poljedelno delavca.

Ameriški državljani pa samoroje dobiti sam seme in otko od 18. leta in pa na 21. leta in kvoto, pa tretjino pa je delati priložje v Washingtonu.

Prošnje podvzamevati tudi Sorak, piteb nam.

FRANK SAKSER STATE BANK

45 COLUMBIAN ST., NEW YORK

Morilni proces končan v 25 minutah.

CHICAGO, Ill., 9. novembra. — Potem ko je moral čakati dve leti na proces, je bil Pepi Genaro, ki je bil obtožen umora Mihaela Vincici oproščen v pet in dvajsetih minutah od početka procesa naprej. Ta čas je vključeval izbira porotnikov ter zaslišanje ene same priče.

"ARESTI" NA POLJSKEM

se po uradnih poročilih zelo izplačajo. Poljska republika ima namreč vzorne zapore v Varšavi in v takozvanem Paviaku. V teh zapirih je prostora za 500 moških in 300 ženskih oseb. Urejeni so izvrstno, z najnovejšimi higijeničnimi pripravami, operacijsko sobo, "zobnim kabinetom", roentgenom itd. V tem zaporu se nahajajo bolni aretiranci, kamor jih pošiljajo iz cele Poljske. Jetniki izdelujejo cigarete in cigare za državni monopol. Njihovo delo se ceni na 100.000 zlotih na leto.

UKRADENI NAKIT

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

Za Glas Naroda priredil G. F.

61 (Nadaljevanje.)

— Nisem mogel tega še nadalje prenašati, mama, gnalo me je domov. Treba je urediti toliko stvari ter izvesti zadnje določbe stare mame.

Odvedla ga je v mali salon poleg veže. Njegov pogled je pofel iskaje po dvorani, če bi se kje ne prikazala zlatolasa glavica eny. Nato pa je zaprl za seboj, ves razočaran, vrata salona.

— Stara mama ni zapustila nikakega testameta, moj dragi Lotar, — je rekla grofica.

— Ne pravzaprav testameta, mama, pač pa pismena določila, ki so za mene prav tako obvezna.

Grofica Suzana je našpičila oseca očitveno prizadeta.

— Pismena določila? O tem ne vem ničesar...

— Stara mama mi je govorila o tem, ko sem se zadnjikrat mudil tukaj. Dal sem ji svojo besedo, da bom izpolnil vse v njenem smislu.

— Kje pa se nahajajo ta določila, Lotar? Tukaj v gradu? — je vpraševala njegova mati, očitveno vznemirjena.

— Da, v pisalni mizi stare mame.

— Nemogoče, kajti jaz sem že vse pregledala.

— Pri tem si najbrž zgrešila majhen tajni predal, h kateremu imam izključno le jaz ključ. Stara mama ga je dala meni. Ona je slutila, da bo umrla še predno me bo zopet videla. Stara mama je pripisovala stvari veliko važnost. To morajo biti skrajno važni zapiski.

Obraz grofice Suzane je postal rdeč.

— Daj mi ključ, Lotar, bom takoj sama pogledala, — je rekla na hitro.

Lotar pa je zmajal z glavo.

— Ti zapiski so določeni za mene, mama. Brez dvoma se tičejo pred vsemi drugimi stvarmi bodočnosti Jenny. Jaz sam bom izvedel prvi za te določbe.

Njegova mati je nervozno mečkala rebce, katerega je držala v roki. Njene oči so neprestano nemirno švigale naokrog.

— To je na vsak način čudno. Nobenega pojma nisem imela, da je zapustila stara mama kake take določbe. Kaj takega bi mi moral sporočiti. Radi tega sem že sama določala glede bodočnosti gospodične Warren.

Lotar se je ozrl nemirno in motreče vanjo.

— Ali smem vprašati na kakšen način?

— Gotovo, gospodična Warren se je že pred štrinajstimi dnevi preselila v hišo neke spoštovane, izobražene dame, katero se mi je priporočilo. Ta dama ima v svoji oskrbi še par drugih mladih dam, ki nimajo nikakih sorodnikov. Ker ni stara mama po mojem mnenju ničesar določila, sem izstivila gospodični Warren primerno rento ter ji dovolila za slučaj njene poroke posebno doto v znesku dvajsetih tisoč mark. Upam, da sem nastopila popolnoma v tvojem smislu.

Lotar je sedel nekaj časa kot ohromel. Nato pa se je dvignil z vsemi znaki strahovite razburjenja.

— Jenny proč z Wildenfelsa? Ti si jo poglala ven v njenem lednem duševnem stanju v tuje razmere, v okolico, ki ne pozna ljubezni? — je vprašal s pritajenim srdom v glasu.

Njegova mati se je ustrašila njegove pretrece zunanosti, vendar pa je hlinila brezbriznost.

— Moj Bog, — zakaj pa take tragične besede? To je bilo paš najbolj priprosto. Kaj pa naj počne deklica še tukaj v Wildenfelsu? Ali naj nadaljujemo še mi z marotami tvoje stare matere? Za gospodično Warren je bil v resnici skrajni čas, da je prišla v razmere, ki se spodobijo njej. Stara mama jo je nevrjetno razvabila. Jaz sem na obsežen način skrbela za njo in vsled tega je cela zadeva pač zaključena.

Jenny proč! Njegova ljuba, mala Jenny poglana ven v tujino, s sreem polnim bede in žalosti! In to mu je storila njegova lastna mati? Bilo mu je kot da ga vsled zadušiti. Le z največjim naporom se je prisilil k miru.

— Ti se zelo motiš, mama, če smatraš celo zadevo za zaključeno. Ti si zelo krivično in neumiljeno postopala z ubogim otrokom. To je prav tako malo v smislu stare mame kot v mojem lastnem smislu. Prosim, povej mi takoj, kje se nahaja Jenny. Še danes jo običem ter privedem nazaj v Wildenfels.

Grofica Suzana se je istotako dvignila, ostala je čisto mirna.

— Tega ne boš storil, — je rekla mrzlo.

— Da, prav gotovo bom storil. Nikoli ne bom trpel, da bi živela Jenny kot izgnanka pri tujih ljudeh. Ona spada semkaj in tukaj bo ostala, — je odvrnil trdno.

— Ne, ona ne spada semkaj in jaz ne trpim, da bi se vrnila semkaj. Radi tega ti tudi ne povem, kje se nahaja Jenny. Jaz sem videla vnaprej ta prizor ter vsled tega odredila svoje odredbe. Ti ne boš storil nobene nepredvidnosti, dokler bom mogla jaz preprečiti te. Kaj neki te briga v bistvu ta deklica? Nič in zopet nič. Ne bo trajalo dolgo, ko se boš poročil. Kaj naj počne gospodična Warren v Wildenfelsu in v kakšni lastnosti naj stoji tvoji bodoči ženi nasproti?

Lotar se je močno boril, da se obvlada.

— Mama, jaz hočem takoj izvedeti kod tebe naslov Jenny.

— Ne, od mene ga ne boš izvedel nikdar.

— Kaj pa te je dovedlo k temu okrutnemu postopanju napram stvari, ki si ne more pomagati? — je vprašal.

Grofica Suzana se je ponosno zvravnala.

— To ti pa hočem povedati, sin moj. Jaz hočem preprečiti, da bi gospodična Warren še nadalje koketirala s teboj in te zapeljala v svoje mreže. Ali misliš, da ne vem že davno, da si zaljubljen vanjo in da se celo pečaš z mislijo, da jo napraviš za grofico Wildenfels? Tvoj čeli način, kako nastopaš kot njen vitez, mi je izdal vse to. Jaz pa ne trpim, da bi na tako podel način pozabil na tradicije našega rodu. Ti moraš ostati vreden svojega pokolenja iz enega najbolj plemenitih rodov dežele. Zahvali se meni, da sem držala svojo roko preko tebe in da sem spravila s poti vse izpodlitke. Jaz ti peepovedujem, da bi se še nadalje brigala za to deklico.

Lotar je nagubil svoje čelo v mračne gube. Krog njegovih ustnic je ležal izraz neupogljive volje kot ga je že večkrat opazila.

— Prav tako bi mi lahko prepovedala obstajati, — je rekel s trdnim, zvenečim glasom. — Ker pa še sama govoriš o tem, ti nočem ničesar več prikrivati. Da, jaz ljubim Jenny Warren z vso iskrenostjo svojega srea in postala bo moja žena, če hoče biti moja. Porošen in srečen bom, če bo hotela postati ta plemenita in velikušna deklica grofica Wildenfels. Z bedastimi predsodki našega stanu ne moreš zatreti tega, kar mi je položil Bog sam v srcu. Nič ti ne bi pomagalo, če se še tako braniš tega, da pozdravim Jenny kot svojo sinaho. Moj sklep je neizprosljiv, Jenny bo postala moja žena.

PRAV VSAKDO — kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

MALI OGLASI v "Glas Naroda"